

กระบวนการทางบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์

การจัดทำบัญชีของสหกรณ์

รวบรวมเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี

บันทึกรายการเงินในสมุดบันทึกการขั้นต้น

ผ่านรายการบัญชีไปสมุดบันทึกการขั้นปลาย

จัดทำบทดลอง รายการปรับปรุงและปิดบัญชี

การจัดทำงบการเงิน

สหกรณ์.....จำกัด

งบทดลอง

วันที่.....

ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมา		ระหว่างเดือน		ยอดยกไป		
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	

งบทดลอง

เป็นรายงานทางการเงินที่แสดงยอดคงเหลือของทุกบัญชีในสมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป ณ วันใดวันหนึ่ง เพื่อพิสูจน์ความถูกต้องของการบันทึกบัญชีตาม หลักการบัญชีคู่

จำนวนเงินรวมของบัญชีที่มียอดคงเหลือด้านเดบิต
ย่อมเท่ากับ

จำนวนเงินรวมของบัญชีที่มียอดคงเหลือด้านเครดิต

เรียกว่า “งบทดลองลงตัว”

การใช้ประโยชน์จากงบประมาณทดลอง

1. ควบคุมดูแลสินทรัพย์ หนี้สินและทุนของสหกรณ์
2. ติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนด
3. ควบคุมการใช้จ่ายเงินตามงบประมาณประจำปี

ประเภทของรายการบัญชี

5 ประเภท คือ

1. สินทรัพย์
2. หนี้สิน
3. ทุน
4. รายได้
5. ค่าใช้จ่าย

สินทรัพย์

สิ่งที่มีค่าเป็นตัวแทนทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน
ซึ่งสหกรณ์เป็นเจ้าของ

ระเบียบ นทส. ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ.
2560

❖ **สินทรัพย์** หมายถึง สิ่งที่มีตัวตน
หรือไม่มีตัวตนอันมีมูลค่าที่อยู่ในความ
ควบคุมของสหกรณ์ที่เป็นผลของ
เหตุการณ์ในอดีต ซึ่งสหกรณ์คาดว่าจะ
ได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจาก
สินทรัพย์นั้นในอนาคต

เงินสด
เงินฝากธนาคาร/สหกรณ์อื่น
เงินลงทุน
ลูกหนี้เงินให้กู้/ลูกหนี้อื่น
เครื่องเขียนแบบพิมพ์/วัสดุคงเหลือ
รายได้ค้างรับ
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ฯลฯ
ฯลฯ

หนี้สิน

ภาระผูกพันที่สหกรณ์มีต่อบุคคลภายนอก คือ
เจ้าหนี้อันเกิดจากการกู้ยืม การค้า หรือการอื่น
ซึ่งต้องชำระคืนในภายหน้า

ระเบียบ นทส. ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2560

- ❖ **หนี้สิน** หมายถึง ภาระผูกพันใน
ปัจจุบันของสหกรณ์ที่เป็นผลของ
เหตุการณ์ในอดีต ซึ่งการชำระภาระ
ผูกพันนั้นคาดว่าจะทำให้สินทรัพย์
ของสหกรณ์ลดลงหรือชำระโดยการ
ให้บริการ

เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร
เจ้าหนี้เงินกู้
เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อ
เจ้าหนี้เงินรับฝาก
ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์-
แห่งประเทศไทยค้างจ่าย
รายได้รับล่วงหน้า
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
ฯลฯ

ทุน

ส่วนที่สมาชิก หรือสหกรณ์เป็นเจ้าของ
หลังจากนำสินทรัพย์ทั้งสิ้น หักด้วยหนี้สินแล้ว

ทุนเรือนหุ้น

ทุนสำรอง

ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่น ๆ

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ

ฯลฯ

ระเบียบ นทส. ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2560

- ❖ **ทุนของสหกรณ์** หมายถึง หุ้นของสมาชิก ทุนสำรอง ทุนสะสมอื่นที่ได้มาจากการจัดสรรกำไรของสหกรณ์ กำไรหรือขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น และ กำไรหรือขาดทุนสุทธิประจำปี

รายได้

ผลตอบแทนที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจ
การลงทุน และรายได้อื่น ๆ

ระเบียบ นทส. ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ.
2560

❖ **รายได้** หมายถึง รายได้ที่เกิดจากการ
ดำเนินธุรกิจตามปกติของสหกรณ์ และ
การเพิ่มขึ้นของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ
ในรอบปีบัญชี หรือการเพิ่มค่าของ
สินทรัพย์ หรือการลดลงของหนี้สิน
โดยส่งผลให้ส่วนทุนของสหกรณ์
เพิ่มขึ้น

ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์
รายได้ค่าเช่า
ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
ผลตอบแทนการลงทุน
รายได้เบ็ดเตล็ด
ฯลฯ

ค่าใช้จ่าย

ต้นทุนของบริการที่ใช้จ่ายไปเพื่อก่อให้เกิดรายได้ หรือเพื่อการดำเนินกิจการของสหกรณ์

ระเบียบ นทส. ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2560

❖ **ค่าใช้จ่าย** หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจตามปกติของสหกรณ์ และการลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบปีบัญชี หรือการลดค่าของสินทรัพย์ หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สิน โดยส่งผลให้ส่วนทุนของสหกรณ์ลดลง

ดอกเบี้ยจ่าย

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

- ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่เงินเดือนค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ
  - ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์ค่าเสื่อมราคาค่าซ่อมแซม
  - ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสมาชิกค่าสวัสดิการ/อบรม
  - ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่นค่าเบี้ยประชุมค่าสาธารณูปโภค
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

ฯลฯ

รายการบัญชี

เพิ่ม

ลด

ยอดคงเหลือ

สินทรัพย์

เดบิต

เครดิต

เดบิต

หนี้สิน

เครดิต

เดบิต

เครดิต

ทุน

เครดิต

เดบิต

เครดิต

รายได้

เครดิต

เดบิต

เครดิต

ค่าใช้จ่าย

เดบิต

เครดิต

เดบิต

ตัวอย่างการอ่านงบทดลอง

สหกรณ์ออมทรัพย์สหวิ จำกัด ปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี
งบทดลองประจำเดือนมกราคม 25xx ของสหกรณ์แสดงรายการบัญชีต่าง ๆ
ที่เกิดขึ้นในระหว่างวันที่ 1 มกราคม 25xx ถึงวันที่ 31 มกราคม 25xx
สามารถแปลความหมายจากข้อมูลทางบัญชีในงบทดลองได้ ดังนี้

ด้านสินทรัพย์

สภกรณ์ออมทรัพย์สินทวิ จำกัด

งบทดลอง

วันที่ 31 มกราคม 25XX

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมา		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือ			
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต		
	หมวดสินทรัพย์									
1	เงินสด	1	6,000	-	443,300	-	441,200	-	8,100	-
2	เงินฝากธนาคารกรุงเทพ จำกัด-กระแส รายวัน	3	30,000	-	200,000	-	180,000	-	50,000	-
3	เงินฝากธนาคารกรุงไทย จำกัด-ออม ทรัพย์	5	40,000	-	181,000	-			221,000	-
4	ลูกหนี้เงินให้กู้สามัญ	11	760,000	-	180,000	-	100,000	-	840,000	-
5	ลูกหนี้เงินให้กู้ฉุกเฉิน	13	10,000	-	25,000	-	20,000	-	15,000	-
6	ลูกหนี้ตัวแทนหักเงินส่ง	15	20,000	-	100,000	-			120,000	-
7	เครื่องเขียนแบบพิมพ์	7	2,000	-	3,000	-			5,000	-

ด้านสินทรัพย์

สภกรรมการทรัพย์สินทวิ จำกัด

งบทดลอง

วันที่ 31 มกราคม 25XX

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมา		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือ			
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต		
	หมวดสินทรัพย์									
1	เงินสด	1	6,000	-	443,300	-	441,200	-	8,100	-
2	เงินฝากธนาคารกรุงเทพ จำกัด-กระแสรายวัน	3	30,000	-	200,000	-	180,000	-	50,000	-

บัญชีเงินสด

ณ วันที่ 1 ม.ค. 25xx	มีเงินสดคงเหลือยกมา	6,000	บาท
	รับเงินสดในระหว่างเดือน	443,300	บาท
	จ่ายเงินสดระหว่างเดือน	441,200	บาท
ณ วันที่ 31 ม.ค. 25xx	มีเงินสดคงเหลือยกไป	8,100	บาท

ด้านหนี้สิน

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมา		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือ		
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	
	หมวดหนี้สิน								
13	เงินกู้ยืม	26		800,000	-	200,000	-	1,000,000	-
14	เงินรับฝากออมทรัพย์	27		163,000	-	2,000	48,000	209,000	-

บัญชีรับฝากออมทรัพย์

ณ วันที่ 1 ม.ค. 25xx	เงินรับฝากออมทรัพย์ยกมา	163,000 บาท
	มีรายการถอนเงินระหว่างเดือน	2,000 บาท
	รับฝากเงินออมทรัพย์ระหว่างเดือน	48,000 บาท
ณ วันที่ 31 ม.ค. 25xx	มีเงินรับฝากออมทรัพย์ยกไป	209,000 บาท

ด้านทุน

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดทุน							
30	ทุนเรือนหุ้น			3,983,000	89,500	100,000		3,993,500
31	ทุนสำรอง			2,700,000				2,700,000
32	ทุนสาธารณประโยชน์			95,000	47,500			47,500
33	ทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์			137,000	93,000			44,000
34	ทุนเพื่อขยายงาน			100,000				100,000
35	ทุนเพื่อให้การสงเคราะห์			30,000	6,700			23,300
36	ทุนเพื่อส่งเสริมสวัสดิการ			330,000	85,000			245,000
	ฯลฯ							

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
30	หมวดทุน ทุนเรือนหุ้น			3,983,000	89,500	100,000		3,993,500

บัญชีทุนเรือนหุ้น

ณ วันที่ 1 ม.ค. 25xx	มีทุนเรือนหุ้นยกมา	3,983,000 บาท
	สมาชิกเพิ่มหุ้นระหว่างเดือน	100,000 บาท
	สมาชิกถอนหุ้นระหว่างเดือน	89,500 บาท
ณ วันที่ 31 ม.ค. 25xx	มีทุนเรือนหุ้นยกไป	3,993,500 บาท

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดทุน							
30	ทุนเรือนหุ้น			3,983,000	89,500	100,000		3,993,500
31	ทุนสำรอง			2,700,000				2,700,000
32	ทุนสาธารณประโยชน์			95,000	47,500			47,500

บัญชีทุนสาธารณประโยชน์

ณ วันที่ 1 ม.ค. 25xx	มีทุนสาธารณประโยชน์ยกมา	95,000 บาท
	จ่ายทุนฯ ในระหว่างเดือน	47,500 บาท
ณ วันที่ 31 ม.ค. 25xx	มีทุนสาธารณประโยชน์ยกไป	47,500 บาท

ด้านรายได้

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดรายได้							
40	ดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้				23,730	836,030		812,300
42	ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร					7,300		7,300
43	รายได้ค่าเช่า					6,000		6,000
44	ค่าธรรมเนียมแรกเข้า					15,000		15,000
45	ผลตอบแทนการลงทุนถือหุ้น					2,650		2,650
46	รายได้เบ็ดเตล็ด					2,350		2,350
	ฯลฯ							

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
40	หมวดรายได้ ดอกเบียรับจากเงินให้กู้				23,730	836,030		812,300

บัญชีดอกเบียรับจากเงินให้กู้

ณ วันที่ 1 ม.ค. 25xx ไม่มีดอกเบียรับจากเงินให้กู้ยกมา
รับชำระดอกเบียระหว่างเดือน 836,030 บาท
จ่ายคืน/ปรับปรุงในระหว่างเดือน 23,730 บาท

ณ วันที่ 31 ม.ค. 25xx รับชำระดอกเบียเงินให้กู้ทั้งสิ้น 812,300 บาท

ด้านค่าใช้จ่าย

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
	หมวดค่าใช้จ่าย							
50	ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้				403,500	2,500	401,000	
53	เงินเดือนและค่าจ้าง				281,900		281,900	
54	ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ				35,600		35,600	
55	ค่าเบี้ยประชุม				12,000		12,000	
56	ค่ารับรอง				7,020		7,020	
	ฯลฯ							

ลำดับ ที่	ชื่อบัญชี	หน้า บัญชี	ยอดยกมาต้นเดือน		รายการระหว่างเดือน		ยอดคงเหลือสิ้นเดือน	
			เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต	เดบิต	เครดิต
50	หมวดค่าใช้จ่าย ดอกเบียจ่ายเงินกู้				403,500	2,500	401,000	

บัญชีดอกเบียจ่ายเงินกู้

ณ วันที่ 1 เม.ย. 25xx	ไม่มีดอกเบียจ่ายเงินกู้อยกมา	
	จ่ายดอกเบียเงินกู้ระหว่างเดือน	403,500 บาท
	รับคืน/ปรับปรุงในระหว่างเดือน	2,500 บาท
ณ วันที่ 30 เม.ย. 25xx	จ่ายดอกเบียเงินกู้ทั้งสิ้น	401,000 บาท